



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Conciliorvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia**

Ab anno DCCCCX. ad annum MLXXIII.

**Parisiis, 1644**

Concilium Anglicanum In Causa Primatus Cantuariensis super  
Eboracensem celebratum anno Domini MLXXII. tempore Alexandri papae  
II.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-15625**

ANNO CHRISTI 1071.

opera nitebatur, & modo obiecta purgare, modo pondus obiectorum, qua non poterat purgare, callidis sermonibus nitebatur attenuare, plerumque etiam instantium & perurgentium procacitatem verbis durioribus corripiebat, ac frontis impudentiam, opposita auctoritatis suae maiestate refringere tentabat. Primum & secundum diem in hoc negotio insumpsit. Cumque accusatorum constantiam nec veritate responsionis, nec arte dictionis eludere posset, ad ultimum probatis qua obiecta fuerant criminibus, baculum episcopalem ab eo recepit: verbis tamen exquisitissimis mœsticiam eius consolabatur; promittens quod, dum primum sibi opportunum fieret, benigna vice hanc calamitatem ei compensaret.

Deponitur Carolus episcopus Constantiensis.

Et inferius eodem anno in fine: Carolus, quem ab episcopatu Constantiensi deiectum supra diximus, regressus ad Magdeburgensem diocesim, VI. Kalendas Ianuarii obiit. Hunc finem accepit homo cupidissimus gloriæ, qui cum malis artibus eam assequi conatus esset, mœs fuit loco gloriæ ignominiam, simulque mortem ex mœrore cor exedente percepit.

ANNO CHRISTI 1072.

CONCILIVM ANGLICANVM  
IN CAUSA PRIMATVS CANTVARIENSIS  
super Eboracensem celebratum anno Domini MLXXII.  
tempore Alexandri papæ II.

NOTA.

\* Concilium. ] Acta huius Concilii magna ex parte recitata habentur a Vvilielmo Malmesburiensi, de gestis pontificum Anglorum his verbis: Anno ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi millesimo sexagesimo secundo, regni vero Vvilielmi gloriosi regis Anglorum & ducis Northmannorum sexto, pontificatus autem domini Alexandri papæ undecimo, in presentia regis, episcoporum & abbatum, ventilata est causa de primatu, quem Lanfrancus Dorobernensis archiepiscopus super Eboracensem ecclesiam iure sua ecclesia proclamabat, & de ordinationibus quorundam episcoporum, de quibus ad quem specialiter pertinerent, certum minime constabat. Et tandem aliquando diversis diversarum causarum auctoritatibus probatum atque ostensum est, quod Eboracensis ecclesia Cantuariensi ecclesie debeat subiacere, eiusque archiepiscopi, ut primatis totius Britannie dispositionibus, in iis qua ad Christianam religionem pertinent, in omnibus obedire. Subiectionem vero Dunelmensis hoc est Lindisfarnensis episcopi, & omnium regionum a terminis Licefeldensis episcopi, & Humbræ magni fluvii, usque ad extremos fines Scotiæ, & quidquid ex hac parte predicti fluminis ad parochiam Eboracensis ecclesie iure competit, Cantuariensis metropolitanus Eboracensi archiepiscopo, eiusque successoribus in perpetuum obtinere concessit. Ita ut si Cantuariensis Concilium cogere voluerit, ubicumque ei visum fuerit, Eboracensis archiepiscopus sui presentiam cum omnibus sibi subiectis episcopis ad nutum eius exhibeat, & eius canonicis dispositionibus obediens existat.

Acta Concilii recitantur a Vvilielmo Malmesburiensi.

\* XII.

Concil. Tom. 25.

SSSS



*Quod autem Eboracensis archiepiscopus professionem archiepiscopo Cantuariensi facere etiam cum sacramento debeat, Lanfrancus Dorobernensis archiepiscopus ex antiqua antecessorum consuetudine ostendit, sed ob amorem regis, Thoma archiepiscopo Eboracensi sacramentum relaxavit, scriptamque tantum professionem recepit, non praeiudicans successoribus suis, qui sacramentum cum professione a successoribus Thoma exigere voluerint. Si archiepiscopus Cantuariensis vitam finierit, Eboracensis archiepiscopus Doroberniam veniet, & cum qui electus fuerit, cum ceteris praefatae ecclesiae episcopis, ut primatem proprium iure consecrabit. Quod si archiepiscopus Eboracensis obierit, is qui ei successurus eligitur, accepto a rege archiepiscopatus dono, Cantuariam, vel ubi Cantuariensi archiepiscopo visum fuerit, accedet, & ab ipso ordinationem canonico more suscipiet. Haec apud Vvilielmum de rebus in eodem Concilio gestis sub Alexandro Romano pontifice, cuius aliae apud eundem auctorem litterae extant ad Vvilielmum Anglorum regem, de aliis causis Anglorum episcoporum Lanfranco commissis. Porro idem decretum habetur descriptum inter eiusdem Lanfranci epistolae, ubi in fine ipsius haec addita leguntur: Huic constitutioni consenserunt praefatus rex & archiepiscopus Lanfrancus Cantuariensis, Thomas Eboracensis, Hubertus sanctae Romanae ecclesiae subdiaconus, & ceteri qui interfuerunt episcopi & abbates. Causa definita, Thomas Eboracensis archiepiscopus professionem hanc quae sequitur emisit:*

Vvilielmus  
Malmesburien-  
sis de  
gestis pon-  
tificum An-  
glorum li-  
bro 1.

*Decet Christianum quemque Christianis legibus subiacere, nec his quae a patribus salubriter instituta sunt quibuslibet rationibus contraire. Hinc namque ira, dissensiones, invidia, contentiones, ceteraque procedunt, quae amatores suos in poenas aeternas demergunt; & quanto quis altioris est ordinis, tanto impensius diuinis debet obtemperare praeceptis. Propterea ego Thomas ordinatus iam Eboracensis ecclesiae metropolitanus antistes auditis cognitisque rationibus, absolutam tibi, Lanfrance Dorobernensis archiepiscopo, tuisque successoribus de canonica obedientia professionem facio, & quidquid a te, vel ab eis iuste ac canonice iniunctum mihi fuerit, seruaturum me esse promitto.*

*De hac autem re dum adhuc ordinandus essem, dubius fui, ideoque tibi sine conditione, successoribusque tuis conditionaliter obtemperandum me esse promisi. Hucusque professio Thomae Eboracensis.*

*Quid praeterea in hoc Concilio contigerit de sancto Vvilstano Vvigornien-  
si episcopo sanctitate vitae celebri, sed qui morum simplicitate, & literarum imperitia visus sit suo metropolitano ad regimen episcopatus haud satis idoneus, causam dicere iussu, idem auctor sic narrat: Hic sancta simplicitas beati Vvilstani Vvigornien-  
sis episcopi, imo magnanima in Deo confidentia laudanda, & plausu excipi-  
enda est. Cum enim & de hac re, & de parua scientia literarum pul-  
satus foras exisset, ut strictiori consilio responsum comeret suum, a tu-  
multibus remoto animo: Crede mihi, inquit, nondum cantauimus horam  
sextam. Cantemus ergo. Tunc quoque sociis referentibus, ut prius pro-  
pter quod venerant expedirent, quod satis superque sufficeret cantibus  
tempus, regem & proceres, si hac audirent, risui se haberi opinaturos.*



ANNO  
CHRISTI  
1071.

*Prius, crede mihi, inquit, faciamus Dei seruitium, & post agitabimus hominum litigium. Hora igitur cantata, nulla excogitata falsi tergiversatione, nullo commentato viri splendore, confestim aulam Concilii ingredi pergebat. Suis cum retinere tentantibus persuaderi non potuit: quin potius timentibus causa, Pro certo noueritis, ait, me hic visibiliter videre beatos archiepiscopos Dunstanum Cantuariensem, & Osvaldum Eboracensem, qui hodie suis precibus me tuentes, falsiloquorum acumen hebetabunt. Ita data benedictione monacho minima facundia viro, sed Northmanica lingua sciolo, rem perorans obtinuit, ut qui sua diacesis ante indignum putabatur regimine, ab archiepiscopo Eboracensi suppliciter rogaretur, ut suas dignaretur lustrare partes, quo ipse pro timore hostium vel sermonis ignorantia cauebat accedere. Hæc ibi.*

Peracta Synodo, Lanfrancus archiepiscopus Cantuariensis de his in Synodo gestis in causa Thomæ Eboracensis archiepiscopi certiores fecit Alexandrum Romanum pontificem, his datis ad eum literis:

*Domino totius Christianæ religionis summo speculatori Alexandro papæ Lanfrancus, sanctæ Dorobernensis ecclesiæ antistes, debitam cum omni seruitute obedientiam.*

**M**EMINISSE debet humiliter excellens excellenterque humilis beatitudo vestra, quia quo tempore apud vos fuimus, Eboracensis ecclesiæ antistes aduersum me palam murmurauit, clam detraxit, in præsentia celsitudinis vestræ calumniam suscitauit, dicens me iniuste velle agere, eo quod super se, suamque ecclesiam iure vestræ ecclesiæ primatum niterer obtinere. De quorundam quoque subiectione episcoporum, quos ecclesiæ suæ conatus est aggregare, antiquam sua querela non est veritus consuetudinem temerare. Quibus de rebus vos, sicut sanctum prudentemque pastorem decuit & oportuit, per scriptum sententiam promulgastis, quatenus Conuentus Anglicæ terræ episcoporum, abbatum, ceterarumque religiosi ordinis personarum, vtriusque partis rationes audiret, discuteret, definiret. Factumque est ita. Conuenerunt enim ad regalem curiam apud Vventanam ciuitatem in paschali solennitate, episcopi, abbates, ceterique ex sacro ac laicali ordine; quos fide, actione, morumque probitate par fuerat conuenisse, in primis adunati sunt a nobis ex vestra auctoritate per sanctam obedientiam.

Deinde regia potestas per semetipsam contestata est  
*Concil. Tom. 25.*

S III ij



eos per fidem, & sacramentum, quibus sibi colligati erant, quatenus hanc causam intentissime audirent, auditam ad certum rectumque finem sine partium favore perducerent. Vtrumque omnes concorditer susceperunt; seseque ita facturos sub præfata obligatione sponderunt. Allata est igitur ecclesiastica gentis Anglorum historia, quam Eboracensis ecclesiæ presbyter & Anglorum doctor Beda composuit. Lectæ sententiæ, quibus pace omnium demonstratum est, a tempore beati Augustini, primi Dorobernenis episcopi, vsque ad ipsius Bedæ ultimam senectutem, quod fere centum & quadraginta annorum spatio terminatur, antecessores meos super Eboracensem ecclesiam, totamque insulam, quam Britanniam vocant, nec non & Hiberniam, primatum gessisse, curam pastorem omnibus impendisse, in ipsa Eboracensi vrbe persæpe, locisque finitimis, vbi eis visum fuit, episcopales ordinationes atque Concilia celebrasse, Eboracenses antistites ad ipsa Concilia vocasse, & cum res poposcisset, de suis eos actibus rationem reddere compulisse. Episcopos quoque, quorum subiectionem in quæstionem adduxerat, infra illud centum & quadraginta annorum spatium, per Dorobernenis archiepiscopos fuisse sacratos, & ad Concilia vocatos. Quosdam quoque, exigentibus culpis, ab eis cum Romanæ sedis auctoritate depositos: multaque in hunc modum, quæ epistolaris modestia per singula explicare non potest. Diuersa ad legendum porrecta Concilia, quæ diuersis temporibus diuersis de causis a meis sunt antecessoribus celebrata. Quæ tamen non eandem suæ institutionis habuere materiam, eandem tamen de primatu & subiectionibus episcoporum tenuere sententiam. Recitatæ eorumdem, de quibus quæstio versabatur, episcoporum ante prædecessores meos factæ electiones, & per eos ordinationes, quæ Dorobernenis ecclesiæ de sua obedientia scriptas reliquerunt professiones. Vrbs namque, quæ nunc Cantuerbia nominatur, antiquis temporibus ab ipsius terræ incolis Dorobernia vocabatur.

Acceperunt omnium testimonia, qui omnia, quæ scripta sonuerunt, se suis quisque temporibus vidisse & audisse constantissime affirmauerunt. Nec defuerunt Ge-



ANNO  
CHRISTI  
1072.

sta, quibus referatum est, cum Anglia per plures regulos esset diuisa, Nordanhumbrorum regem, vbi sua est ciuitas Eboraca, accepto precio cuidam simoniaco episcopatuum vendidisse: pro qua culpa a Dorobernenfi archiepiscopo ad Concilium vocatum fuisse, nolentemque venire pro sua inobedientia excommunicationis sententiam pertulisse. Cuius communionis atque consortii omnis illarum partium ecclesia tamdiu abstinuit, quoadusque Concilio se ipsum exhibuit, culpam dixit, quod male gestum est correxit, de reliquo emendaturum se fore spondit. Quæ res non mediocriter tulit indicium, antecessores meos super ipsam terram illamque ecclesiam habuisse primatum.

Vltimum quasi robur, totiusque causæ firmamentum, prolata sunt antecessorum vestrorum Gregorii, Bonifacii, Honorii, Vitaliani, Sergii, item Gregorii, item vltimi Leonis priuilegia atque scripta, quæ Dorobernenfis ecclesiæ præfulibus, Anglorumque regibus, aliis atque aliis temporibus, variis de causis sunt data, aut transmissa. Reliqua enim reliquorum, tam authentica, quam eorum exemplaria, in ea combustione, atque abolitione, quam ecclesia nostra ante quadriennium perpeffa est, penitus sunt absumpta. His atque aliis, quæ particulatim breuiterque explicari non possunt, ex parte nostræ ecclesiæ\*: in causa primatis, contra tantam tantarum auctoritatû euidenciam paucissimas contradictiones opposuit; epistolam illam præcipue ferens in medium, qua beatus Gregorius Londoniensem atque Eboracensem ecclesiam pares esse, nec alteram alteri subiacere instituit. Quam scripturam cum in rem nihil facere concordia cuncti protinus definissent, pro eo quod nec ego Londoniensis episcopus essem, nec de Londoniensi ecclesia esset quæstio instituta, vertit se ad alia egena & infirma argumenta, quæ post paucam moram, Christo reuelante, paucis sunt obiectionibus abolita. Quem cum rex dulci paternaque reprehensione argueret, quod contra tantam argumentorum copiam tam inops rationum venire præsumpisset; respondit se antea ignorasse Dorobernensem ecclesiam tot tantisque auctoritatibus tamque perspicuis rationibus esse munitam. Versus itaque ad preces est. Rogauit



enim regem, vt me rogaret, quatenus omnem mentis rancorem aduersus eum pro hac causa conceptum omitterem, pacem diligerem, concordiam facerem; aliqua, quæ mei essent iuris, studio ei caritatis concederem. Cui petitioni ego libenter & cum gratiarum actione assensum præbui, quia, miserante Deo, non ego, sed ille prisca consuetudinis violator causa erat istius scandali.

Facta est igitur communi omnium astipulatione de hac re quædam scriptura, cuius exemplaria per principales Anglorum ecclesias distributa, futuris semper temporibus testimonium ferant, ad quem finem causa ista fuerit perducta. Cuius exemplar vobis quoque, quibus sanctam totius mundi ecclesiam constat esse commissam, transmittendum curavi; vt ex hoc atque aliis, quæ transmissa sunt, perspicue cognoscatis, ex more antecessorum, quid mihi Christique ecclesiæ, quam regendam suscepi, concedere debeatis. Quod peto honeste, & sine dilatione per indultum sedis apostolicæ priuilegium fieri, quatenus ex hoc quoque quantum me diligatis euidenter possit ostendi.

De me autem reuera æstimate, quod de fideli ac seruo beati Petri ac vestro sanctæque ecclesiæ Romanæ. Nunquam enim res quælibet de arca mei pectoris eiicere quauis occasione poterit inauditam illam humanitatem, quam mihi extremo hominum, tantis indigno honoribus Romæ exhibuistis: quodque duo pallia, vnum de altari ex more, alterum quo sanctitas vestra Missas celebrare consueuerat, ad ostendendam circa me benevolentiam vestram mihi impendistis. Illud quoque, quod omnibus, quorum mediator extiti, quidquid iuste ac salubriter petierunt, me interueniente protinus concessistis. Vt taceam alia plura, quæ in hac parte ab his minime discrepant, quæque mihi memoriam vestri nominis, si quid boni facio, dulciter repræsentant. Epistolam, quam\* Berinperio schismatico, dum adhuc Cadomensi cœnobio præessem, transmisi, paternitati vestræ, sicut præcepistis, transmittere curavi. Omnipotens Dominus vitam vestram ad honorem sanctæ ecclesiæ vestris dispositionibus diuinitus commissæ in tempore prolixam faciat: quatenus post tempus, quæ sine tempore sunt, prolixa æternitatis spatia vobis concedat.

\* idem  
quod Be-  
rengatio.